

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av sysselsättningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att sysselsättningslagen ändras. Det föreslås att skyddet gällande olycksfall och yrkessjukdom förbättras för mottagare av sysselsättningsstöd vilka deltar i arbetspraktik. Efter ändringen kommer skyddet att vara detsamma som för mottagare av arbetmarknadsstöd vilka deltar i arbetspraktik. Dessutom föreslås att i lagen tas in en bestämmelse om ränta

och dröjsmålsränta som tillämpas vid återkrav av understöd och stöd som utan grund betalats med sysselsättningsanslag.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1999.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 13 § sysselsättningslagen (275/1987) kan av sysselsättningsanslagen, i enlighet med motiveringen i statsbudgeten, anslag beviljas bl.a. för ersättningar som skall utbetalas till arbetslösa, på det sätt som särskilt bestäms genom lag eller förordning eller som statsrådet eller arbetsministeriet har beslutat. I sysselsättningslagen ingår inte någon bestämmelse om syftet med sysselsättningsstöd som beviljas en person direkt eller om förutsättningarna för beviljande av sysselsättningsstödet direkt, utan bestämmelserna om olika stödformer ingår i sysselsättningsförordningen (1363/1997). I 8 kap. i förordningen bestäms om sysselsättningsstöd för den som ämnar bli företagare, i 9 kap. om sysselsättningsstöd för arbetspraktik och i 10 kap. om sysselsättningsstöd för deltidsarbete (deltidstillägg). Enligt förslaget skall i 17 § sysselsättningslagen tas in en allmän bestämmelse om sysselsättningsstöd till en

arbetslös för åtgärder som främjar sysselsättandet av honom. Om formen av stöd, närmare förutsättningar för beviljande av stöd, stödets belopp och varaktighet samt proceduren skall fortfarande föreskrivas genom förordning.

Enligt lagen om arbetmarknadsstöd (1542/1993) är personer som inte uppfyller det arbetsvillkor som avses i lagen om utkomtskydd för arbetslösa (602/1984) eller har fått arbetslöshetsdagpenning för den maximala tiden berättigade till arbetmarknadsstöd. Till sådana personer betalas enligt 2 kap. lagen om arbetmarknadsstöd arbetmarknadsstöd bl.a. för den tid de genomgår arbetspraktik. Enligt 45 § 2 mom. sysselsättningsförordningen kan sysselsättningsstöd för arbetspraktik beviljas en person som när han är arbetslös är berättigad till dagpenning avvägd enligt förtjänsten eller grunddagpenning enligt lagen om utkomtskydd för arbetslösa. Arbetspraktiken är till sin natur och sitt mål likadan oberoende av genom vilket

förmånssystem personens utkomst tryggas under arbetspraktiken. Därför är det skäl att förenhetliga vissa centrala bestämmelser gällande praktikantens rättsliga ställning och skydd.

Det föreslås att till 17 § sysselsättningslagen som 2 mom. fogas en bestämmelse som motsvarar 6 § 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd, enligt vilket en arbetspraktikant inte står i arbetsförhållande till den som ordnar arbetspraktiken och inte heller till arbetskraftsbyrån. Som 3 mom. föreslås en bestämmelse där det sägs att den som ordnar arbetspraktiken ansvarar för arbetspraktikantens arbetarskydd. Enligt 1 § 2 mom. 2 punkten lagen om skydd i arbete (299/1958) gäller lagen även arbetspraktik som utförs med sysselsättningsstöd. I fråga om mottagare av arbetsmarknadsstöd ingår motsvarande bestämmelse i 6 § 3 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd.

Personer som deltar i arbetspraktik med sysselsättningsstöd har rätt att för en olycka som inträffat i arbetspraktiken få ersättning från gruppolycksfallsförsäkring som arbetsministeriet enligt 49 § sysselsättningsförordningen är skyldig att teckna. Om försäkringsskydd för personer som deltar i arbetspraktik med arbetsmarknadsstöd bestäms i 9 § lagen om arbetsmarknadsstöd. Enligt den skall för olycksfall eller yrkessjukdom i samband med arbetspraktik till mottagare av arbetsmarknadsstöd betalas ersättning av statens medel enligt de grunder som anges i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Ersättning betalas till den del den skadelidande inte har rätt till minst motsvarande ersättning enligt någon annan lag. Gruppolycksfallsförsäkringens tillämpningsområde är snävare än den ersättningskyldighet som baserar sig på lagen om olycksfallsförsäkring och ersätter inte alls t.ex. eventuell yrkessjukdom. Dessutom är gruppolycksfallsförsäkringens ersättningsnivå klart lägre än den ersättningsnivå som anges i lagen om olycksfallsförsäkring. Det föreslås att de olika stödformerna gällande försäkringsskyddet för en arbetspraktikant förenhetligas så att i 17 § 4 mom. sysselsättningslagen tas in en bestämmelse om försäkringsskydd för personer som deltar i arbetspraktik med sysselsättningsstöd. Bestämmelsen motsvarar 9 § 1 och 3 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd.

Enligt 9 § 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd behandlas ärenden som gäller er-

sättning för olycksfall eller yrkessjukdom av statskontoret. Den som är missnöjd med statskontorets beslut kan söka ändring genom besvär på samma sätt som i övriga olycksfallsförsäkringsärenden hos olycksfallsnämnden, försäkringsdomstolen och högsta domstolen. Behandlingen av ärenden som gäller ersättning för personer som deltar i arbetspraktik ordnas i enlighet med lagen om arbetsmarknadsstöd så att därom bestäms i sysselsättningslagens 25 §, som gäller myndigheternas uppgifter.

I lagstiftningen finns inga allmänna bestämmelser om ränta och dröjsmålsränta som gäller offentligrättsliga fordringar. Om privaträttsliga fordringar bestäms i räntelagen (633/1982), i vilken det i 1 § 2 mom. 1 punkten anges att lagen inte kan tillämpas på ett gäldsförhållande som bygger på offentligrättslig grund. I författningarna gällande enskilda offentligrättsliga understöd, stöd och avgifter ingår bestämmelser om dröjsmålsränta och motsvarande påföljder.

I 14 § sysselsättningsförordningen bestäms om återkrav av investeringsunderstöd. Enligt 3 mom. skall på det belopp som skall återbetalas från och med den dag då det betalats ut betalas en årlig ränta enligt den räntefot som avses i 3 § 2 mom. räntelagen, ökad med tre procentenheter. Om det belopp som skall återbäras inte betalas senast den dag som bestäms i beslutet om återkrav, skall från och med denna dag årlig dröjsmålsränta betalas på beloppet enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen.

I 64 § sysselsättningsförordningen (425/1998) bestäms om återkrav av sysselsättningsstöd. Enligt 2 mom. skall på det belopp som skall återbetalas från utbetalningsdagen betalas en årlig ränta enligt den räntefot som avses i 3 § 2 mom. räntelagen ökad med tre procentenheter. Om det belopp som skall återbetalas inte betalas senast på den i beslutet om återkrav utsatta återbetalningsdagen, skall på det försenade beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen räknat från återbetalningsdagen.

Eftersom det är motiverat att i lag bestämma om påföljder i anslutning till återkrav av offentligrättsliga fordringar på samma sätt som om påföljder gällande dröjsmål av privaträttsliga fordringar föreslås att bestämmelserna om ränta och dröjsmålsränta i sysselsättningsförordningen överförs till sysselsättningslagen. Enligt lagförslaget tas en be-

stämmelse som motsvarar gällande bestämmelse i sysselsättningsförordningen om den ränta och dröjsmålsränta som tillämpas vid återkrav av statsunderstöd och stöd som utan grund betalats av sysselsättningsanslag in i sysselsättningslagen. Det föreslås att i sysselsättningslagen skall tas in en ny 24 a §, som till innehållet motsvarar 14 § 3 mom. och 64 § 2 mom. sysselsättningsförordningen. Om återkrav samt om grunderna för och förfarandet vid återkrav bestäms fortfarande genom förordning.

De föreslagna ändringarna inverkar på bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av sysselsättningslagen, särskilt på sysselsättningsförordningen. Ändringarna gällande olycksfallsersättningar förutsätter att 49 § i förordningen och arbetsministeriets anvisningar om saken ändras. Då bestämmelserna om uppbärande av ränta överförs till lagen upphävs 14 § 3 mom. och 64 § 2 mom. i förordningen.

2. Ekonomiska verkningar

Ersättning för olycka och yrkessjukdom betalas till den som deltagit i arbetspraktik av de anslag som enligt budgetpropositionen

för 1999 reserverats för sysselsättningsstöd. Lagförslaget föranleder därför inte något behov av tilläggsanslag.

Den ersättning som betalas av statens medel är mera omfattande och ersättningens nivå högre än genom gruppolycksfallsförsäkringen. I stället har staten inte längre utgifter för de förhållandevis höga försäkringspremierna för gruppolycksfallsförsäkring. I det stora hela innebär ändringarna en liten inbesparing för staten.

3. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. I samband med beredningen har företrädare för de centrala arbetsmarknadsorganisationerna, Finlands Kommunförbund och Företagarna i Finland hörts.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1999.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av sysselsättningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till sysselsättningslagen av den 13 mars 1987 (275/1987) en ny 17 § i stället för den 17 § som upphävts genom lag 1355/1997, till lagen en ny 24 a § samt till 25 § ett nytt 3 mom., som följer:

17 §

Ersättningar till arbetslösa

En arbetslös kan för främjande av hans egna insatser för att skaffa sig arbete och för tryggande av hans utkomst beviljas sysselsättningsstöd. Stödet kan inom ramen för statsbudgeten beviljas en arbetslös för arbetspraktik på en arbetsplats, för inledande och stabilisering av företagsverksamhet, för ökande av arbetsmöjligheterna för deltidsanställda samt för andra sysselsättningsfrämjande åtgärder. Bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stödet, om dess belopp och varaktighet samt om behandlingen av ärenden som gäller stödet utfärdas genom förordning.

Den som deltar i arbetspraktik enligt denna lag står inte i sådant arbetsförhållande som avses i 1 § lagen om arbetsavtal (320/1970) till den som ordnar arbetspraktiken eller arbetskraftsbyrån.

Om ansvaret för arbetarskyddet för den som deltar i arbetspraktik bestäms särskilt.

För olycka som skett i arbetspraktik eller yrkessjukdom som föranletts av arbetspraktik betalas till mottagare av sysselsättningsstöd en ersättning av statens medel enligt de grunder som i lagen om olyckfallsförsäkring (608/1948) anges i fråga om olycksfall i arbetet, till den del den skadade inte har rätt till minst lika stor ersättning med stöd av

någon annan lag. Det ministerium som behandlar sysselsättningsärenden ordnar gruppsvarsförsäkring för dem som deltar i arbetspraktik.

24 a §

Ränta och dröjsmålsränta

På av sysselsättningsanslagen anvisat eller beviljat statsunderstöd eller stöd som skall återbetalas skall från utbetalningsdagen betalas en årlig ränta enligt den räntefot som avses i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982), ökad med tre procentenheter. Om det belopp som skall återbetalas inte betalas senast på den i beslutet om återkrav utsatta återbetalningsdagen, skall på det försenade beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen räknat från återbetalningsdagen.

25 §

Myndigheternas uppgifter

Ärenden som gäller betalning av ersättning av statens medel med stöd av 17 § 4 mom. behandlas i första instans av statskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 25 september 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Arbetsminister *Liisa Jaakonsaari*

